

bd. Ștefan cel Mare și Sfânt 180, et.12
mun. Chișinău, MD-2004, Republica Moldova
+373 22 820 882 | +373 60 246 352
secretariat@vettingmd.eu | www.vettingmd.eu

DECIZIE

adoptată conform articolului 31

din Regulamentul de organizare și funcționare

ION TALPA

candidat la funcția de membru în Colegiul pentru selecția și evaluarea judecătorilor

subiect al evaluării conform articolului 2 alin. (1) Legea nr. 26/2022

30 mai 2024

COMISIA VETTING | VETTING COMMISSION

Cuprins

I.	Introducere.....	3
II.	Subiectul evaluării	3
III.	Criteriile de evaluare.....	4
IV.	Procedura de evaluare.....	6
V.	Analiza.....	7
VI.	Decizia	17
VII.	Calea de atac și publicarea	18

COMISIA VETTING | VETTING COMMISSION

Comisia de evaluare instituită prin Legea nr. 65/2023 privind evaluarea externă a judecătorilor și a candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție, exercitându-și atribuțiile potrivit Legii nr. 26/2022 privind unele măsuri aferente selectării candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor (în continuare „Legea nr. 26/2022”) a deliberat la 25 aprilie 2024 și a adoptat prezenta decizie la 30 mai 2024. Membrii care au participat la adoptarea deciziei au fost:

1. Scott BALES
2. Andrei BIVOL
3. Lilian ENCIU
4. Iurie GAȚCAN
5. Lavly PERLING

I. Introducere

1. Prezenta decizie îl vizează pe dl Ion Talpa, candidat la funcția de membru în Colegiul pentru selecția și evaluarea judecătorilor (în continuare „candidat”).
2. Comisia a desfășurat evaluarea în conformitate cu Legea nr. 26/2022 și cu Regulamentul de organizare și funcționare a Comisiei de evaluare (în continuare „Regulament”).
3. Comisia a decis că dl Ion Talpa corespunde criteriilor de integritate etică și financiară prevăzute de Legea nr. 26/2022.

II. Subiectul evaluării

4. Din 7 noiembrie 2013, candidatul este judecător la Curtea de Apel Bălți. La 28 decembrie 2021, a fost numit în funcția de președinte al acestei instanțe.
5. În perioada 14 iulie 2005 – 6 noiembrie 2013, candidatul a fost judecător la Judecătoria Bălți. În perioada 2002 – 2005, candidatul a deținut funcția de vice-direktor al Departamentului de Executare a Deciziilor Judiciare, Direcția Bălți. În perioada 1994 - 2002 a lucrat în calitate de executor judecătoresc în cadrul Judecătoriei Bălți.
6. Candidatul a obținut diploma de licență în drept la Facultatea de Drept a Universității de Stat din Moldova în 2001. În prezent, este doctorand la Universitatea de Studii Europene din Moldova.

COMISIA VETTING | VETTING COMMISSION

III. Criteriile de evaluare

7. Potrivit articolului 8 alin. (2) din Legea nr. 26/2022:

„(2) Se consideră că un candidat corespunde criteriului de integritate etică dacă:

a) nu a încălcat grav regulile de etică și conduită profesională a judecătorilor, a procurorilor sau, după caz, a altor profesii, precum și nu a admis, în activitatea sa, acțiuni sau inacțiuni reprobabile, care ar fi inexplicabile din punctul de vedere al unui profesionist în domeniul dreptului și al unui observator imparțial.

b) în privința acestuia nu există suspiciuni rezonabile privind comiterea actelor de corupție, actelor conexe actelor de corupție sau faptelor coruptibile în sensul Legii integrității nr. 82/2017.

c) nu a încălcat regimul juridic al declarării averii și intereselor personale, al conflictelor de interese, al incompatibilităților, al restricțiilor și/sau al limitărilor.”

8. Articolul 8 alin. (4) din Legea nr. 26/2022 stabilește că:

„(4) Se consideră că un candidat corespunde criteriului de integritate financiară dacă:

a) averea candidatului a fost declarată în modul stabilit de legislație;

b) Comisia de evaluare constată că averea dobândită de către candidat în ultimii 15 ani corespunde veniturilor declarate.”

9. Normele de etică și conduită profesională aplicabile judecătorilor în perioada relevantă sunt prevăzute, între altele, de:

a. Legea nr. 544 din 20 iulie 1995 cu privire la statutul judecătorului;

b. Legea nr. 178 din 25 iulie 2014 cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor;

c. Codul de etică și conduită profesională a judecătorului nr. 8 din 11 septembrie 2015 aprobat prin Hotărârea Adunării Generale a Judecătorilor;

d. Codul de etică al judecătorului, aprobat prin Hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii nr. 366/15 din 29 noiembrie 2007;

e. Ghidul integrității judecătorilor nr. 318/16 din 3 iulie 2018, aprobat de Consiliul Superior al Magistraturii.

10. Articolul 8 alin. (5) din Legea nr. 26/2022 stabilește competența Comisiei de a verifica diverse aspecte referitoare la evaluarea integrității financiare a candidatului, inclusiv achitarea impozitelor, respectarea regimului juridic al

COMISIA VETTING | VETTING COMMISSION

declarării averii și intereselor personale, precum și modul de dobândire a averii.

11. Potrivit articolului 2 alin. (2) din Legea nr. 26/2022, în procesul evaluării candidatului, Comisia de evaluare ia în considerare inclusiv averea, cheltuielile, veniturile persoanelor apropiate, astfel cum sunt definite în Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale, precum și ale persoanelor indicate la articolul 33 alin. (4) și (5) din Legea nr. 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate.
12. Pe baza articolului 10 alin. (9) din Legea nr. 26/2022, Comisia de evaluare apreciază materialele acumulate după o intimă și convingătoare, formată în urma cercetării multiaspectuale, complete și obiective a informației. Niciunul dintre materialele acumulate nu are o forță probantă prestabilită.
13. Conform articolului 13 alin. (5) din Legea nr. 26/2022, se consideră că un candidat nu întrunește criteriile de integritate dacă s-a constatat existența unor dubii serioase privind conformitatea acestuia cu cerințele prevăzute la articolul 8, care nu au fost înlăturate de către persoana evaluată.
14. Referitor la standardul de probă „dubii serioase” aplicat în contextul procedurii de *pre-vetting*, în jurisprudența sa, Curtea Constituțională a menționat că definirea standardelor de probă implică în mod inevitabil utilizarea unor texte flexibile. În acest caz, standardul de probă stabilit de legislator urmărește să ghideze Comisia de evaluare la aprecierea rezultatelor evaluării. De asemenea, legea obligă Comisia de evaluare să emită o decizie motivată, care trebuie să cuprindă faptele relevante, motivele și concluzia Comisiei cu privire la promovarea sau nepromovarea evaluării. Mai mult, legea îi permite candidatului să pună în discuție existența unor dubii serioase cu privire la respectarea de către acesta a criteriilor de integritate etică și financiară în fața completului special al Curții Supreme de Justiție (Decizia nr. 42 din 6 aprilie 2023, §§ 134, 135).
15. În acest context, Comisia de la Veneția a subliniat că într-un sistem de control prealabil al integrității, decizia de a nu recruta un candidat poate fi justificată în cazul unei simple îndoieli pe baza unei evaluări a riscurilor. Totuși, decizia de nepromovare a evaluării unui candidat trebuie legată de un indiciu de ilegalitate, cum ar fi averea inexplicabilă, chiar dacă nu se poate dovedi dincolo de orice îndoială că această avere provine din surse ilegale (a se vedea Opinia nr. 1064/2021 din 20 iunie 2022, CDL-AD(2022)011, §§ 9-10).

COMISIA VETTING | VETTING COMMISSION

IV. Procedura de evaluare

16. Pe baza articolului 9 alin. (1) din Legea nr. 26/2022, la 23 august 2023, Comisia a recepționat de la Consiliul Superior al Magistraturii cererea candidatului de a participa la concursul pentru ocuparea funcției de membru în Colegiul pentru selecția și evaluarea judecătorilor.
17. La 6 decembrie 2023, Comisia a notificat candidatul și i-a solicitat să depună, până la 13 decembrie 2023, declarația de avere și interese personale pentru ultimii cinci ani, așa cum prevede articolul 9 alin. (2) din Legea nr. 26/2022. Declarația cuprinde lista persoanelor apropiate care activează sau care au activat în sistemul judecătoresc, al procuraturii și în serviciul public. Candidatul a fost invitat să depună, în mod voluntar, un chestionar de etică. Candidatul a solicitat o extindere a termenului și, fiind acceptată, a depus actele completate la 26 decembrie 2023.
18. Comisia a evaluat corespunderea candidatului cu criteriul de integritate financiară prevăzut la articolul 8 alin. (4) lit. b) în ultimii 15 ani. Având în vedere că declarațiile fiscale și, după caz, declarațiile de avere și interese personale se depun la început de an pentru întregul an precedent, pentru acest criteriu de integritate financiară, perioada de evaluare a inclus anii 2008 – 2022.
19. Candidatul a fost subiect al declarării, atât pe baza Legii nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale, cât și pe baza prevederilor anterioare ale Legii nr. 1264/2002 privind declararea și controlul veniturilor și al proprietății persoanelor cu funcții de demnitate publică, judecătorilor, procurorilor, funcționarilor publici și a unor persoane cu funcție de conducere.
20. Comisia a solicitat și a obținut informații din numeroase surse. Acestea sunt, între altele: Serviciul Fiscal de Stat (în continuare „SFS”), Inspectoratul General al Poliției de Frontieră, bănci (Energbank S.A., Moldincombank S.A., MAIB S.A., OTP Bank S.A., Banca Socială S.A., Banca de Economii S.A.), Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor, Agenția Servicii Publice (în continuare „ASP”), alte instituții publice, entități private și surse deschise precum rețelele de socializare. Nu au fost primite plângeri sau informații din partea societății civile. Toate informațiile acumulate au fost verificate minuțios din punctul de vedere al corectitudinii și al relevanței.
21. La 6 martie 2024, în vederea clarificării unor aspecte, Comisia i-a solicitat candidatului să prezinte informații suplimentare până la 17 martie 2024 (în continuare „prima rundă de întrebări”). Candidatul a oferit răspunsuri și a

COMISIA VETTING | VETTING COMMISSION

prezentat documente în termenul stabilit. La 18 și 19 martie 2024, candidatul a prezentat documente suplimentare.

22. La 21 martie 2024, în vederea clarificării unor aspecte, Comisia i-a solicitat candidatului să prezinte informații suplimentare până la 28 martie 2024 (în continuare „a doua rundă de întrebări”). Candidatul a prezentat răspunsuri și documente în termenul stabilit.
23. La 12 aprilie 2024, Comisia a notificat candidatului că, pe baza informațiilor colectate și examinate, nu a identificat dubii cu privire la respectarea criteriilor de integritate etică și financiară. Comisia i-a expediat candidatului o notificare scrisă în care se preciza că, în cazul în care candidatul refuză să participe, dar confirmă corectitudinea informațiilor furnizate anterior, în absența unor informații noi, Comisia va adopta o decizie de promovare a evaluării.
24. Potrivit articolului 30 alin. (4) din Regulament, candidatul a avut posibilitatea de a solicita accesul la toate materialele dosarului de evaluare cu cel puțin șapte zile înainte de audiere. Totuși, candidatul nu și-a exercitat acest drept.
25. La 25 aprilie 2024, Comisia a organizat o audiere publică. În cadrul audierii, candidatul a confirmat corectitudinea răspunsurilor sale din chestionarul de etică și a declarat că nu are corectări sau completări la răspunsurile pe care le-a oferit anterior.

V. Analiza

26. În această secțiune sunt analizate faptele relevante și motivele care au stat la baza deciziei Comisiei.
27. Pe baza informațiilor colectate, Comisia a solicitat clarificări din partea candidatului cu privire la următoarele aspecte:
 - a. vânzarea unui autovehicul la un preț mai mare și neachitarea impozitului din creșterea de capital;
 - b. declarația referitoare la creșterea valorii de piață a unui autovehicul achiziționat la un preț mai mic;
 - c. nereguli în declarația de avere;
 - d. implicarea într-un caz care a avut ca rezultat o încălcare a Convenției Europene a Drepturilor Omului (în continuare „CEDO”).

COMISIA VETTING | VETTING COMMISSION

- **Vânzarea unui autovehicul la un preț mai mare și neachitarea impozitului din creșterea de capital**
28. În 2014, soția candidatului a achiziționat o Toyota Camry, a/f 2007. Conform declarației de avere și interese personale a candidatului pentru anul 2014 depusă la Comisia Națională de Integritate, autovehiculul a fost achiziționat cu 90.000 MDL. Candidatul a fost înregistrat în calitate uzufructuar al bunului. În declarația anuală pentru 2017, candidatul a fost identificat ca proprietar al vehiculului, aparent din cauza faptului că acesta și soția sa au partajat proprietatea asupra mașinii. În 2018, autovehiculul a fost vândut cu 140.000 MDL.
 29. Comisia i-a solicitat candidatului să prezinte contractele prin care a cumpărat și a vândut autovehiculul și să explice motivele vânzării acestuia cu o majorare de preț de 50.000 MDL.
 30. Candidatul a prezentat contractul de vânzare-cumpărare din 6 octombrie 2018, care a confirmat prețul de vânzare de 140.000 MDL. De asemenea, a explicat că a cumpărat mașina în stare avariata din SUA și că diferența de preț a rezultat din lucrările de reparații. El a prezentat un document datat cu 25 septembrie 2014 care atestă că a cheltuit 41.435 MDL pentru reparații, motiv pentru care prețul a crescut.
 31. În a doua rundă de întrebări, Comisia l-a întrebat pe candidat dacă a plătit impozite pentru majorarea de capital ca urmare a vânzării în 2018 a autovehiculului Toyota Camry. Potrivit candidatului, acesta a considerat că nu trebuia să plătească impozite pentru majorarea de capital, deoarece a reparat mașina din surse financiare care au fost impozitate. El a recunoscut că a interpretat greșit legea.
 32. Spre deosebire de prevederile în vigoare ale Codului fiscal, potrivit cărora nu este recunoscută în scopuri fiscale creșterea de capital rezultată ca urmare a înstrăinării unui autoturism care a fost în proprietatea contribuabilului cel puțin trei ani, potrivit articolului 40 alin. (7) din Cod (în vigoare în octombrie 2018), era impozitată suma creșterii de capital egală cu 20% din diferența dintre venitul încasat (140.000 MDL) și valoarea de bază a bunului (90.000 MDL). Cota de 20% din diferența de 50.000 MDL reprezintă 10.000 MDL, care, impozitați cu 12%, constituie un impozit pe majorarea de capital de 1.200 MDL care trebuia achitat de candidat în 2018.
 33. Baza de date privind practicile fiscale generalizate (cod 29.2.4.17) explică faptul că dispozițiile Codului fiscal nu stabilesc ajustarea bazei valorice a activelor de capital procurate ca urmare a efectuării investițiilor sub diferite

COMISIA VETTING | VETTING COMMISSION

forme. Astfel, în cazul finalizării construcției, renovării sau reparației activului de capital procurat, bază valorică a acestuia nu urmează a fi majorată cu suma cheltuielilor înregistrate (investite).

34. Comisia menționează că neplata impozitelor rezultate din creșterea de capital reprezintă o faptă indezirabilă. Totuși, având în vedere cheltuielile pentru reparații, suma relativ mică a impozitului neplătit și interpretarea eronată a legii recunoscută de candidat, Comisia nu consideră că această încălcare este suficient de gravă pentru a constata nepromovarea evaluării în temeiul Legii nr. 26/2022.
- **Declarația referitoare la creșterea valorii de piață a unui autovehicul achiziționat la un preț mai mic**
35. Prin intermediul unui contract de vânzare-cumpărare din 12 septembrie 2018, candidatul a cumpărat de la L.C. un autovehicul de model Toyota Avalon, a/f 2014, pentru suma de 150.000 MDL. Același preț a fost declarat de candidat în declarația sa anuală pentru 2018. Totuși, în declarația sa pentru 2021, candidatul a declarat că valoarea mașinii era 220.000 MDL și că valoarea de piață a mașinii la data achiziției a fost de 150.000 MDL. Candidatul a explicat că această diferență reflecta reparațiile efectuate la mașină.
36. Automobilul a fost achiziționat de L.C. pe 17 mai 2018 la prețul de 8.688 USD (143.786 MDL) de la compania „Copart” din SUA. Potrivit informațiilor Serviciului Vamal, automobilul a fost importat de L.C. la 18 iulie 2018. Serviciul Vamal a evaluat automobilul cu 200.000 MDL și a stabilit o taxă de import de 40.275 MDL.
37. Comisia i-a solicitat candidatului să explice relația sa cu vânzătorul și să explice motivul vânzării în septembrie 2018 a automobilului la un preț de 150.000 MDL, în condițiile în care Serviciul Vamal evaluase mașina cu 200.000 MDL în mai 2018 și fusese achitată o taxă de import de 40.275 MDL.
38. Candidatul a răspuns că nu-l cunoștea pe vânzător înainte de a afla despre vânzarea acestei mașini și că prețul de achiziție de 150.000 MDL reflectă faptul că mașina a fost importată din SUA în stare avariata.
39. În a doua rundă de întrebări, candidatului i s-a cerut să explice cine a plătit taxa de import de 40.275 MDL, de ce L.C. i-a vândut candidatului mașina la un preț (150.000 MDL) care, în comparație cu prețul pe care l-a plătit (143.786 MDL), împreună cu taxa de import, i-ar aduce o pierdere de venit. Candidatul a explicat că vânzătorul a acceptat prețul de 150.000 MDL, deoarece, după ce o cumpărase, a descoperit că avea nevoie de unele

COMISIA VETTING | VETTING COMMISSION

reparații și că nu a putut să o vândă timp de câteva luni.

40. De asemenea, candidatului i s-a cerut să explice de ce a indicat o creștere în valoare de 70.000 MDL în declarația anuală pentru 2021 și cum a cuantificat creșterea. Candidatul a declarat că nu deține documente care să confirme cheltuielile exacte efectuate. El a prezentat documente de la SRL „Andrișania” și SRL „Paronauto Optim” care indică costuri totale de 63.750 MDL pentru reparații, estimate pe baza prețurilor medii pentru piese și manoperă în 2018.
41. Pe baza informațiilor prezentate, Comisia acceptă explicația candidatului privind prețul de achiziție de 150.000 MDL în 2018 și mențiunea sa din declarația pentru 2021 care reflectă o valoare crescută de 220.000 MDL. Veniturile candidatului au fost suficiente pentru a plăti costurile de reparații estimate, fără a înregistra un sold negativ în 2018.
42. Prin urmare, pe baza analizei de mai sus, Comisia consideră că circumstanțele legate de acest aspect nu reprezintă motive de nepromovare a candidatului potrivit Legii nr. 26/2022.
 - **Nereguli în declararea activelor**
43. În analiza sa inițială, Comisia a identificat mai multe nereguli referitoare la declararea conturilor bancare ale candidatului și ale soției sale, la vânzarea a două mașini și la economiile în numerar în 2016.
44. **Conturi bancare.** Candidatul nu a declarat contul bancar al său și al soției în unii ani din perioada de evaluare, după cum este reflectat mai jos.
 - a. în 2012 și 2013 - nu a declarat conturile de salarii de la BEM (nr. 4073*****3115, nr. 6766*****9224 și nr. 4073*****1467). Când i s-a cerut să explice acest fapt, candidatul a menționat că nu a considerat necesar să declare aceste conturi, pentru că își declarase deja salariul în declarația anuală. Referitor la contul nr. 4073*****1467 deschis pe numele soției, acesta era destinat primirii indemnizației pentru întreținerea copilului. Nu a știut de acest cont până la recepționarea primei runde de întrebări.
 - b. în 2014 și 2015 - nu a declarat contul MAIB nr. MD22AG****7010 al soției sale, pe care aceasta primea plata unei burse (3.994 MDL și, respectiv, 3.270 MDL). Fiindu-i solicitată explicații, candidatul a menționat că nu știa despre acest cont. El a adăugat că și soția sa a uitat de cont și că a solicitat închiderea acestuia.
 - c. în 2020 - nu a declarat conturile sale și ale soției sale cu 199.206 MDL

COMISIA VETTING | VETTING COMMISSION

economii cumulate (46.626 MDL în contul MAIB nr. MD06AG****0321 și 152.580 MDL în contul OTP nr. MD61MO****7100 al soției). Această sumă a depășit pragul de declarare de 15 salarii medii pentru acest an (119.295 MDL). Fiindu-i solicitate explicații, candidatul a declarat că este posibil să fi interpretat greșit legea și nu a considerat necesar să declare cardurile lui de salariu și ale soției, deoarece a declarat veniturile ambilor.

- d. în 2021 - nu a declarat toate conturile sale bancare, ale soției și ale fiului. Candidatul a declarat depozitul de 257.000 MDL efectuat de soția sa (A.T.) pe numele fiului lor, C.T., în contul OTP nr. MD61MO****7100. Comisia a identificat că suma de 257.000 MDL a fost retrasă din contul nr. MD61MO****7100 și depusă în contul lui A.T. nr. MD14MO****7100 de la aceeași bancă. Contul nr. MD61MO****7100 a rămas cu economii de 16.349 MDL. De asemenea, candidatul avea economii bancare de 90.379 MDL în contul MAIB nr. MD06AG****0321. Prin urmare, candidatul trebuia să declare toate cele trei conturi bancare cu suma totală de 363.728 MDL. Fiindu-i solicitate explicații, candidatul și-a repetat explicația că a considerat în mod eronat că nu trebuie să declare cardurile de salariu.
 - e. în 2022 - nu a declarat 61.954 MDL care erau economii bancare în contul OTP nr. MD61MO****7100 al lui A.T. la sfârșitul anului 2022. Acest cont a fost declarat anterior de către candidat. Candidatului i s-a cerut să explice de ce a declarat mai multe conturi bancare, inclusiv depozite, însă nu și contul soției sale OTP nr. MD61MO****7100. Acesta și-a repetat explicația potrivit căreia a crezut că trebuie să declare toate conturile, cu excepția celor de salariu.
45. În conformitate cu articolul 4 alin. (1) lit. d) din Legea nr. 1264/2002 (în vigoare până la 1 august 2016), subiectul declarării avea obligația de a declara la Comisia Națională de Integritate, între altele, conturile bancare. De asemenea, potrivit articolului 4 alin. (1) lit. d) Legea nr. 133/2016, în vigoare din 30 iulie 2016, candidatul avea obligația de a declara conturile personale și ale membrilor familiei, dacă valoarea însumată a tuturor acestora depășea valoarea a 15 salarii medii pe economie. În conformitate cu articolul 6 alin. (1) din Legea nr. 133/2016, candidatul avea obligația de a declara conturile bancare în funcție de fondurile existente în acestea la data depunerii declarației.

COMISIA VETTING | VETTING COMMISSION

46. Deopotrivă cu dispozițiile articolului 4 alin. (1) lit. d) din Legea nr. 133/2016, pct. 14 din instrucțiunile ANI¹ prevede că, în cazul în care pragul de 15 salarii medii este depășit, subiectul declarării trebuie să indice separat fiecare cont, plasament sau formă de economisire/investiții indiferent de valoarea individuală a acestora.
47. Articolul 8 alin. (4) lit. b) din Legea nr. 26/2022 stabilește că se consideră că un candidat corespunde criteriului de integritate financiară dacă averea acestuia a fost declarată în modul stabilit de legislație. Totuși, în deciziile sale anterioare, Comisia a declarat că ar constitui un exercițiu formalist sau chiar superficial dacă o simplă nedeclarare a bunurilor (*lato sensu*) ar fi echivalată cu lipsa integrității (e.g. Decizia din 18 aprilie 2024 cu privire la dl Adrian Cerbu, § 36).
48. Articolul 1 alin. (2) din Legea nr. 1264/2002 și articolul 1 alin. (2) din Legea nr. 133/2016 au stabilit scopul acestor legi. Acesta era punerea în aplicare a unor măsuri în vederea prevenirii și combaterii îmbogățirii nejustificate.
49. Comisia constată că, în anumiți ani, candidatul nu a declarat unele conturi salariale, conturi bancare pentru plăți sociale sau conturi care depozitează sume relativ mici. Totuși, aceste conturi au fost declarate în alți ani, iar conturile care depozitează sume mai mari au fost declarate în mod corespunzător. De asemenea, veniturile primite de candidat și de soția sa pe conturile de salarii au fost declarate în modul corespunzător la SFS, iar plățile sociale sunt reflectate în informațiile de la ASP.
50. Prin urmare, Comisia nu a identificat niciun risc de subminare a scopului legii care prevedea obligația de a declara toate conturile bancare. Chiar dacă nedeclararea ar putea constitui, din punct de vedere formal, o încălcare a regimului juridic al declarării averilor, în circumstanțele acestui caz, Comisia nu consideră că există dubii serioase care ar putea conduce la nepromovarea candidatului potrivit Legii nr. 26/2022.
51. **Venituri din vânzarea de mașini.** În 2014, candidatul a vândut o Honda Accord, a/f 2002 și a achiziționat o Toyota Camry, a/f 2007, la prețul de 90.000 MDL (pentru mai multe detalii, a se vedea §§ 28-30 *supra*). În mod similar, în 2020, acesta a vândut un Peugeot Partner, a/f 2007 și a achiziționat un Peugeot Partner, a/f 2011 la prețul de 80.000 MDL. El nu a declarat aceste vânzări în declarațiile sale anuale din 2014 și 2020.

¹ Instrucțiunea privind modul de completare a declarației de avere și interese personale, Anexa la Ordinul Președintelui Autorității Naționale de Integritate nr. 2 din 13 ianuarie 2017

COMISIA VETTING | VETTING COMMISSION

52. Când i s-a cerut să explice de ce nu a declarat vânzările, candidatul a declarat că a înregistrat vânzările la ASP și a considerat că, în cazul în care mașina este înregistrată, nu este nevoie să o menționeze în declarația anuală. Acesta a adăugat că a înțeles în mod greșit că, în situația în care a vândut o mașină și a folosit veniturile obținute din vânzare pentru a cumpăra o altă mașină care este menționată în declarația anuală, nu trebuia să declare vânzarea.
53. Comisia a constatat că, în mai multe rânduri, candidatul a vândut mașini vechi și a cumpărat altele noi în același an, mai exact în 2010, 2014, 2018 și 2020. De fiecare dată, candidatul ar fi folosit veniturile obținute din vânzări pentru a face noile achiziții, care, de obicei, aveau un preț puțin mai mare. În cele două cazuri de nedeclarare menționate mai sus, Comisia a constatat că, într-adevăr, candidatul a înregistrat vânzarea autovehiculelor la ASP și că a declarat achiziția de autovehicule noi în declarațiile anuale respective.
54. Articolul 4 alin. (1) lit. a) din Legea 1264/2002, în vigoare în timpul vânzării din 2014, și articolul 4 alin. (1) lit. a) din Legea 133/2016, în vigoare în timpul vânzării din 2020, prevedeau obligația candidatului de a declara orice venit obținut, care îl include și pe cel obținut din vânzarea de vehicule. Deși candidatul a încălcat în mod formal regimul de declarare a averilor în ambele cazuri, Comisia nu consideră că a făcut acest lucru cu intenția de a ascunde venituri cu origine neclară (a se vedea *mutatis mutandis*, §§ 47-50 *supra*). Veniturile provin din tranzacții legale de vânzare, care au fost înregistrate la autoritățile competente. Prin urmare, Comisia nu constată existența unor dubii serioase care să conducă la nepromovarea candidatului potrivit Legii nr. 26/2022.
55. **Economii în numerar.** Candidatul a declarat economii în numerar în declarațiile sale anuale depuse la ANI: 160.000 MDL în 2017, 260.000 MDL în 2018, 400.000 MDL în 2019, 400.000 MDL în 2020, 500.000 MDL în 2021 și 400.000 MDL în 2022. Comisia l-a întrebat dacă avea de declarat economii în numerar la sfârșitul anilor 2007-2016. Candidatul a declarat următoarele economii de numerar în MDL:

2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
40.000	40.000	50.000	50.000	50.000	60.000	70.000	70.000	110.000	160.000

56. În conformitate cu Legea 1264/2002 (în vigoare înainte de 2016), subiecții nu aveau obligația de a declara economiile în numerar. În conformitate cu articolul 4 alin. (1) lit. d) din Legea 133/2016, subiecții aveau obligația de a declara orice economii în numerar peste 15 salarii medii, inclusiv pentru anul

COMISIA VETTING | VETTING COMMISSION

2016. Conform datelor oficiale, 15 salarii medii în 2016 constituiau suma de 75.750 MDL². Prin urmare, Comisia i-a cerut candidatului să explice motivul nedeclarării economiilor în numerar de 160.000 MDL în declarația pentru anul 2016.

57. Candidatul a recunoscut că nu a declarat această sumă pentru că a interpretat greșit legislația recent intrată în vigoare în 2016. El a menționat că a conștientizat greșeala în 2017, după ce ANI a publicat Instrucțiunile care explicau modul de completare a declarațiilor. El a indicat această sumă în declarația sa anuală din 2017.
58. Într-adevăr, la începutul anului 2017, ANI a publicat primele instrucțiuni care explică modul de completare a declarației de avere potrivit Legii nr. 133/2016 (a se vedea nota de subsol nr. 1).
59. Comisia a ținut cont de modul în care candidatul a acumulat 160.000 MDL în numerar în 2016. Pe baza informațiilor prezentate de candidat la ANI și Comisiei, se pare că acesta a avut mijloace legitime în vederea acumulării economiilor în numerar declarate până la sfârșitul anului 2016, iar faptul că nu le-a declarat nu pare să reflecte intenția de a ascunde sursele de venit. În aceste circumstanțe, chiar dacă nedeclararea pentru 2016 poate fi considerată în mod formal o încălcare a regimului juridic al declarării averii, aceasta nu ridică dubii serioase cu privire la respectarea de către candidat a criteriilor de integritate stabilite de Legea nr. 26/2022 (a se vedea, *mutatis mutandis*, §§ 47-50 *supra*).

▪ **Implicarea într-un caz care a rezultat cu încălcarea CEDO**

60. Potrivit articolului 8 alin. (2) lit. a) din Legea nr. 26/2022, se consideră că un candidat îndeplinește criteriul de integritate etică dacă nu a încălcat în mod grav normele de etică și deontologie profesională ale judecătorilor, procurorilor sau, după caz, ale altor profesii și nu a comis, în activitatea sa, acțiuni sau inacțiuni ilicite, care ar fi inexplicabile din punctul de vedere al unui profesionist din domeniul juridic și al unui observator imparțial.
61. Potrivit articolului 1 din Codul de etică și conduită profesională a judecătorilor din 11 septembrie 2015, Codul ia în considerare Convenția Europeană pentru Drepturile Omului, jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului (în continuare „CtEDO”), Principiile de la Bangalore privind conduita judiciară, Carta europeană privind statutul judecătorului și alte declarații și recomandări ale instituțiilor europene. În conformitate cu articolul 6 din Cod, atitudinea corectă, imparțială față de om ca valoare

² Potrivit Hotărârii de Guvern nr. 879/2015, salariul mediu în 2016 a fost 5.050 MDL.

COMISIA VETTING | VETTING COMMISSION

supremă, respectarea drepturilor și libertăților fundamentale în conformitate cu normele de drept naționale și internaționale și cu principiile morale general-recunoscute sunt cerințe obligatorii față de judecător. Articolul 2 alin. (3) din Codul de etică din 29 noiembrie 2007 conținea dispoziții similare.

62. Având în vedere aceste dispoziții, care stabilesc obligația judecătorului de a respecta și de a asigura respectarea drepturilor fundamentale, Comisia analizează dacă din implicarea unui candidat în cauzele examinate de CtEDO rezultă o încălcare de etică.
63. Potrivit informațiilor furnizate de Agentul Guvernamental, candidatul a fost implicat, în calitate de judecător al Curții de Apel Bălți, în cauza *Genderdoc-M și M.D. v. Republica Moldova*, nr. 23914/15, 14 decembrie 2021, examinată de CtEDO.
64. Circumstanțele relevante ale cazului au avut loc în 2014. Cauza a fost inițiată de doi reclamânți, Genderdoc-M, o organizație non-guvernamentală locală specializată în protecția drepturilor persoanelor LGBT în Republica Moldova (în continuare „primul reclamant”) și M.D., o persoană LGBT (în continuare „al doilea reclamant”). Cazul se referă la două proceduri penale distincte, ambele finalizate prin hotărâri ale Curții de Apel Bălți.
65. **Primul set de proceduri.** Primul reclamant a depus o plângere penală împotriva lui M.D. pe baza articolului 176 alin. (2) din Codul penal (încălcarea egalității în drepturi a cetățenilor prin intermediul mijloacelor de informare în masă) pentru că a afirmat că 95% dintre persoanele homosexuale sunt infectate cu HIV. Procuratura mun. Bălți a refuzat să înceapă urmărirea penală, constatând că acțiunile lui M. nu constituiau o infracțiune. Reclamantul a contestat această decizie la procurorul ierarhic superior, care a respins contestația. La 16 septembrie 2014, reclamantul a depus o contestație împotriva acestei decizii la judecătorul de instrucție din cadrul Judecătoriei Bălți. Contestația a fost respinsă. La 5 noiembrie 2014, Curtea de Apel Bălți a menținut soluția judecătorului de instrucție.
66. Primul reclamant a susținut încălcarea articolelor 10 și 14 din CEDO. Cu toate acestea, CtEDO a declarat cererea inadmisibilă, deoarece organizația nu putea pretinde că este victima unor acte care afectează drepturile și libertățile membrilor săi individuali.
67. Ca răspuns la întrebările Comisiei, candidatul a menționat că a fost implicat în emiterea deciziei prin care a menținut refuzul pornirii urmăririi penale. Totuși, el nu a fost raportor în acest caz.
68. Având în vedere circumstanțele primului set de proceduri penale, Comisia

COMISIA VETTING | VETTING COMMISSION

nu poate constata încălcarea unui drept fundamental de către candidat. Persoanele care se considerau lezate nu au fost împiedicate să-și revendice drepturile prin intermediul altor proceduri, cum ar fi procedura contravențională, cererile de publicare a scuzelor și a dezmințirilor publice sau acțiunile în despăgubiri.

69. Deoarece CtEDO nu a examinat fondul plângerii și, prin urmare, nu a constatat o încălcare, această problemă nu ridică îndoieli cu privire la respectarea de către candidat a criteriilor de integritate etică prevăzute de Legea nr. 26/2022.
70. **Al doilea set de proceduri.** La 20 octombrie 2014, cel de-al doilea reclamant a depus o plângere penală împotriva lui A.P. pentru că în aceeași zi l-a agresat fizic. Ulterior, acesta a menționat la poliție că, la 17 octombrie 2014, A.P. l-a insultat cu insulte homofobe. Un raport medico-legal din 21 octombrie 2014 a calificat leziunile celui de-al doilea reclamant ca fiind ușoare.
71. La 17 noiembrie 2014, Procuratura mun. Bălți a refuzat să inițieze urmărirea penală, deoarece acțiunile lui A.P. nu constituiau o infracțiune. A.P. a recunoscut că l-a agresat pe cel de-al doilea reclamant, dar a negat că a urmărit scopuri discriminatorii. A.P. a declarat că, în timp ce se afla în stare de ebrietate, l-a împins din greșeală pe cel de-al doilea reclamant, care s-a înfuriat, iar A.P. l-a lovit apoi de mai multe ori. Procurorul a constatat că cel de-al doilea reclamant nu a fost bătut pentru că era homosexual, ci pentru că se plânsese prea mult de împingerea accidentală. Procurorul a inițiat o procedură contravențională împotriva lui A.P. pentru vătămarea intenționată ușoară a integrității corporale.
72. Prin decizia Procuraturii mun. Bălți din 8 decembrie 2014, prin decizia judecătorului de instrucție din cadrul Judecătoriei Bălți din 13 ianuarie 2015 și prin decizia Curții de Apel Bălți din 18 martie 2015, contestațiile și recursul celui de-al doilea reclamant au fost respinse. Principalele motive ale respingerii au fost că dispozițiile penale nu erau aplicabile, deoarece leziunile celui de-al doilea reclamant erau ușoare, iar acesta nu a cerut niciodată ca A.P. să fie urmărit penal pentru acte discriminatorii bazate pe criteriul de orientare sexuală.
73. Cel de-al doilea reclamant a depus o plângere la CtEDO care a constatat o încălcare a articolului 3 coroborat cu articolul 14 din Convenție. CtEDO a notat că cel de-al doilea reclamant nu a invocat, într-adevăr, aspectul discriminatoriu al atacului în plângerea sa inițială, dar a concluzionat că autoritățile au fost excesiv de formaliste, bazându-și întreaga investigație pe

COMISIA VETTING | VETTING COMMISSION

prima plângere și ignorând explicațiile ulterioare ale reclamantului, mai ales că motivul atacului trebuia să determine calificarea faptei ca infracțiune sau contravenție. CtEDO a concluzionat că autoritățile nu și-au îndeplinit obligația pozitivă de a investiga atacul și, în special, de a stabili motivul faptei (a se vedea §§ 43-46 din hotărâre).

74. Potrivit candidatului, Curtea de Apel și-a bazat decizia pe plângerea inițială a victimei care nu a elucidat un motiv discriminatoriu și că, în conformitate cu jurisprudența națională de la acea dată, completul nu ar fi putut decide altfel.
75. În respingerea recursului celui de-al doilea reclamant împotriva încheierii judecătorului de instrucție care a confirmat ordonanța procurorului de a nu porni urmărirea penală, decizia Curții de Apel a remarcat absența unei acuzații pe bază discriminatorie în plângerea inițială. În plus, aceasta a remarcat, de asemenea, că judecătorul de instrucție a notat că cel de-al doilea reclamant nu a făcut o astfel de afirmație în cadrul audierii și că nu a precizat ce măsuri procesuale suplimentare ar fi trebuit să fie efectuate. De asemenea, Comisia notează că legea penală în vigoare la acel moment, în special articolul 176 din Codul penal, nu acoperea toate actele susceptibile de a fi comise pe baza unui motiv discriminatoriu, aspect care s-ar fi putut reflecta în concluzia judecătorului de instrucție că nu erau întrunite elementele infracțiunii.
76. Comisia observă că Planul de acțiuni pentru punerea în aplicare a hotărârii CtEDO din 2021 a recunoscut că legea în vigoare la acel moment nu acoperea toate actele susceptibile de a fi comise din motive de prejudecată, dispreț sau ură. Punctele 10 și 11 din Planul de acțiuni descriu amendamentele legislative efectuate în acest sens³.
77. Ca urmare a examinării hotărârii Curții Europene a Drepturilor Omului și a procedurilor în fața Curții de Apel Bălți, Comisia nu a identificat în comportament candidatului vreo încălcare a criteriilor de integritate etică prevăzute de Legea nr. 26/2022.

VI. Decizia

78. În conformitate cu articolul 8 alineatele (1), (2) și (4) și cu articolul 13 alin. (5) din Legea nr. 26/2022, Comisia decide că dl Ion Talpa corespunde criteriilor de integritate etică și financiară și, prin urmare, promovează evaluarea.

³ Pentru detalii, accesați: [https://hudoc.exec.coe.int/#{%22execidentifier%22:%22DH-DD\(2023\)250E%22%22}](https://hudoc.exec.coe.int/#{%22execidentifier%22:%22DH-DD(2023)250E%22%22})

COMISIA VETTING | VETTING COMMISSION

VII. Calea de atac și publicarea

79. Potrivit articolului 14 alin. (1) din Legea nr. 26/2022, candidatul poate contesta decizia Comisiei de evaluare în termen de cinci zile de la data recepționării deciziei. Contestația poate fi depusă la Curtea Supremă de Justiție, la adresa: mun. Chișinău, str. Petru Rareș nr. 18.
80. Decizia redactată în limba română va fi expediată prin intermediul poștei electronice candidatului și Consiliului Superior al Magistraturii. În aceeași zi, Comisia va publica pe pagina sa web oficială informația dacă candidatul a promovat sau nu evaluarea.
81. În cazul în care, în termen de 48 de ore de la momentul expedierii deciziei, candidatul nu notifică Comisia de evaluare despre refuzul său privind publicarea, decizia cu referire la evaluarea sa se publică pe pagina web a instituției responsabile de organizarea alegerilor sau, după caz, a concursului și a Comisiei în formă depersonalizată, cu excepția numelui și prenumelui candidatului, care rămân publice.
82. Decizia a fost adoptată cu votul unanim al membrilor prezenți la 30 mai 2024 și semnată potrivit articolului 3 alin. (2) din Legea nr. 26/2022.
83. Decizia a fost elaborată în limba engleză și în limba română.

Scott Bales

Președinte